
ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОЛОГІЧНИХ РИНКІВ В УКРАЇНІ

Вадим Дюканов, Фонд сприяння
екологічним та енергетичним ринкам

Круглий стіл “Кіотський протокол та перспективи
екологічних ринків в Україні”, Київ, 16 лютого 2005 р.

ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

- Ринок – сфера комерційної діяльності, в якій продають або купують товари та послуги (“ринок неможливий без конкуренції”, “сигнали ринку”, і т.ін.).
- Три економічні функції довкілля:
 1. постачання сировинних матеріалів та енергії;
 2. асиміляція відходів господарської діяльності;
 3. підтримка систем нашого життєзабезпечення.
- Термін “торгівля” визначає процедуру (як саме розв’язується проблема надлишкових дозволів на викиди/скиди), а не природу речі, яка продається.
- Предметом торгівлі (що саме продається) є “право” на використання другої функції довкілля (тобто на викиди/скиди забруднюючих речовин) чи екологічно дружні речі (напр. “зелені енергетичні сертифікати”).

ПРИКЛАДИ ЕКОЛОГІЧНИХ РИНКІВ

- Ринок скорочень та квот на викиди в атмосферне повітря.
 - Ринок дозволів на скиди у водні об'єкти.
 - Ринок дозволів на викиди в атмосферне повітря пересувних джерел.
 - Ринок рецикльованих товарів (відпрацьовані оливи, ПЕТ-пляшки, і т.ін.).
 - Ринок сертифікатів «зеленої» електроенергії.
-

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ РИНКІВ: ЩО СПРАЦЮВАЛО І ЧОМУ? (1/2)

- Існує два принципово відмінних підхода до управління станом довкілля:
 1. командно-адміністративний;
 2. ринковий.
- Ці підходи також можуть бути класифіковані в залежності від того, що саме – *ціна чи кількість* – є незалежною змінною.
- Розвиток екологічних ринків передбачає певні витрати, але переваги для суспільства істотно переважають такі витрати.

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ РИНКІВ: ЩО СПРАЦЮВАЛО І ЧОМУ? (2/2)

- Екологічні ринки повинні створюватись в рамках існуючого в країні промислового, законодавчого та регуляторного середовища.
- При цьому має бути максимально врахований унікальний характер культурних відмінностей (так, наприклад, в США надзвичайно велике значення приділяється правам власності).

ЯКОЮ МОЖЕ БУТИ ПОСЛІДОВНІСТЬ КРОКІВ В УКРАЇНІ?

- Чітко визначити коло природоохоронних проблем, які повинні розв'язуватись ринковими механізмами.
- Провести інвентаризацію існуючих регуляторних інструментів природоохоронної політики з метою визначення їхньої відповідності ринковим умовам.
- Проаналізувати існуючі правові засади та оцінити їхню сумісність/відповідність ринковим умовам.
- Визначити джерела фінансування і суми витрат на реалізацію базових елементів екологічних ринків.
- Кількісно оцінити соціальні переваги (поліпшення стану довкілля, скорочення витрат, фіскальні надходження) та недоліки (скорочення надходження податків, інфляція, і т.ін.) запропонованих реформ.

ЗАКОНОДАВЧІ, ІНСТИТУЦІЙНІ ТА МОРАЛЬНІ ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ЕКОЛОГІЧНИХ РИНКІВ В УКРАЇНІ

